

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 12 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 12 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 1796 คน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 569 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 800 คน และผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 427 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นดังนี้

- 2.1 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 12 การสุ่มตัวอย่างขนาดของโรงเรียนของแต่ละเขตพื้นที่ โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 100 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 141 คน และผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 76 คน รวมทั้งสิ้น 317 คน ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตพื้นที่และขนาดโรงเรียน

เขตพื้นที่	จำนวนประชากร				จำนวนกลุ่มตัวอย่าง			
	ขนาดโรงเรียน				ขนาดโรงเรียน			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
จันทบุรี	72	99	47	218	13	17	8	38
ฉะเชิงเทรา	113	129	72	314	20	23	13	56
ชลบุรี	53	120	94	267	9	21	17	47
ตราด	29	50	19	98	5	9	3	17
นครนายก	55	73	17	145	10	13	3	26
ปราจีนบุรี	123	90	43	256	22	16	8	46
ระยอง	48	104	62	214	8	18	11	37
สระแก้ว	76	135	73	284	13	24	13	50
รวม	569	800	427	1796	100	141	76	317

2.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม เลือกโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก เพื่อให้ได้รายชื่อโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 100 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 141 โรงเรียนและโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 76 โรงเรียน รวม 317 โรงเรียน

3. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ หมายถึงผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 12 จำนวน 6 คน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 6 คนและผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) และแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เพื่อสอบถามปัญหาและแบบสอบถามปลายเปิดตามผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการจัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 12 ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการศึกษาสถานภาพสถานศึกษา ขั้นการกำหนดทิศทางสถานศึกษา และขั้นการกำหนดกลยุทธ์สถานศึกษา

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ จากเอกสารต่าง ๆ

1.2 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดทำแผนกลยุทธ์

หรือพัฒนาโรงเรียนในกระบวนการจัดทำแผน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 ขั้นการศึกษาสถานภาพสถานศึกษา

1.2.2 ขั้นการกำหนดทิศทางสถานศึกษา

1.2.3 ขั้นการกำหนดกลยุทธ์สถานศึกษา

2. การหาคุณภาพของเครื่องมือ การหาคุณภาพของแบบสอบถามในการศึกษา

ค้นคว้า แบ่งออกเป็น การหาความเที่ยงตรง การหาค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น

2.1 ความเที่ยงตรง (Validity) การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ดำเนินการดังนี้

2.1.1 เสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นต่อประธานกรรมการ และกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไขเพื่อความถูกต้อง

2.1.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้ว เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา ตลอดจนความชัดเจน และเหมาะสมในการใช้งาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

2.1.2.1 รศ.ดร. ประชุม รอดประเสริฐ รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชา
บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

2.1.2.2 ดร. สมโภชน์ อเนกสุข อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและ
วัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

2.1.2.3 นายบุญไทย ชาญชลสมุทร หัวหน้าฝ่ายแผน สปจ. ชลบุรี

2.2.1.4 นายสุเทพ ชิตยวงษ์ ผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด
ฉะเชิงเทรา

2.1.2.5 นายประเสริฐ สวัสดิ์มงคล ผู้อำนวยการโรงเรียนระดับ 9

โรงเรียนวัดจรเข้หน้าจ. ฉะเชิงเทรา

2.1.3 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและนำเสนอต่อประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงเป็นขั้นตอนสุดท้าย

2.2 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.2.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 12 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของเพียร์สัน ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อนี้มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2537, หน้า 322) และได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง $r = .35$ ถึง $r = .87$

2.2.2 นำแบบสอบถามจากข้อ 2.2.1 ที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้วมาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) และได้ค่าความเชื่อมั่น .97

2.2.3 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ให้ค่าความเชื่อมั่น .97 ไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การสร้างเครื่องมือแนวทางพัฒนาการจัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียนประถมศึกษา ภายหลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการจัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียนประถมศึกษาแล้ว ผู้วิจัยนำปัญหาอันดับที่ 1 และ 2 ของแต่ละด้านมาจัดทำเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 18 คน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการจัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียนประถมศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ให้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการ การประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 12 ใน 8 จังหวัด คือ จังหวัด จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง และ สระแก้ว เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการจัดเก็บข้อมูล

1.2 ขอบหนังสือนำเสนอแบบสอบถามจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตามจังหวัดต่าง ๆ ดังกล่าวตอบแบบสอบถาม โดยส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 317 ฉบับ และขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัย ได้แบบสอบถามกลับคืน 317 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยได้จำหน่ายของติดแถมปีไว้ให้กลับคืนส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งเก็บกลับคืนด้วยตนเอง

1.3 สำหรับแบบสอบถามที่ไม่ส่งกลับคืนมาตามเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยจะประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามอีกครั้ง

2. การจัดการกระทำข้อมูล ให้ดำเนินการดังนี้

2.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่คืนมาทั้งหมด

2.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส ให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อและบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Window Version 6

2.3 วิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

2.4 การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับแปลความหมายของระดับปัญหาการจัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ยเป็นตัวชี้วัด โดยอาศัยแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 23-24) ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับ	มากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับ	มาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับ	ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับ	น้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

2.5 สำหรับแนวทางพัฒนาการจัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียนประถมศึกษานำมาหาค่าความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ดังนี้

1. วิเคราะห์ปัญหาการจัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 12 เป็นรายชื่อ รายด้าน โดยจำแนกตามเขตที่ตั้ง และขนาดของโรงเรียน ด้วย สถิติ ค่าเฉลี่ย และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบปัญหาการจัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 12 เป็นรายด้านและภาพรวม จำแนกตามเขตที่ตั้ง และขนาดโรงเรียน ใช้ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทาง เดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตามที่ตั้งสมมติฐาน จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้ค่าสถิติตามวิธี นิวแมน-คูลส์ (Newman Keuls Method)

3. วิเคราะห์แนวทางพัฒนาการจัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 12 ใช้วิธีแจกแจงความถี่